

ב"ה | ימים הסמוכים לכ"ח בסיוון ה'תשפ"ה

התוועדות עם הרב

על ידי המרא דאתרא

הרה"ח הרב מנחם מענדל גלובסקי שליט"א

רב קהילת חב"ד ומרכז העיר רחובות וסגן מזכיר בית דין רבני חב"ד

הפגנה בשערי גן עדן

השאלה המגחכת על חסידי חב"ד שהשמיעו שני תלמידים בפני רבם, אופה העוגות
הרזה שקיבל שיעור מיוחד על התקשרות לצדיק, בני הזוג מאנטוורפן שנספו
באוושוויץ ובזכותם התחוללה המהפכה היהודית בעולם - ואלפי החסידים שנפטרו
מאז תש"י ולא מוכנים להיכנס לתוך גן עדן | מסה מרתקת, עמוסה בתוכן חסידי
מעמיק ורוויה במסרים מאלפים, לקראת יום הבהיר כ"ח סיון, יום ההצלה של הרבי
והרבנית מציפורני הנאצים, מאת המרא דאתרא הרב גלובסקי שליט"א

איך הרבי התייחס לתאריך הזה?

זכינו שבשנת תנש"א, עם מלאת יובל שנים לנס
ההצלה, חילק הרבי ב-770 לקהל הרחב קובץ בן יותר
ממאה עמודים שנקרא 'כ"ח סיון תנש"א'. הקובץ
מחולק לשלושה חלקים. בתחילתו מופיעה סקירה
היסטורית קצרה, המספרת את
סיפור ההצלה של הרבי והרבנית
ומפרטת מעט מההשתדלויות
שנעשו מאחורי הקלעים בכדי
להביא להצלה. בנוסף, מופיע
בסקירה תיאור מההתוועדות
הראשונה של הרבי בארצות
הברית, בב' תמוז תש"א. זו
הייתה התוועדות שנמשכה כשש
שעות.

בחלק השני של הקובץ
מופיעות ארבע שיחות - אחת
מכ"ח סיון תשמ"ו, שנייה משבת
פרשת שלח כ"ח סיון תשמ"ט,
שלישית משבת פרשת קורח ה'

כשמגיע תאריך מיוחד בשנה, ורוצים לדעת איך נכון
לחגוג ולציין אותו, צריך להתבונן באופן שבו הרבי ציין
את התאריך המדובר ומכך ללמוד ולהפיק הוראות. כך
בכל יומא דפגרא וכך גם בכ"ח סיון - התאריך המיוחד
והמשמח שבו ניצלו הרבי והרבנית מציפורני הנאצים
בשנת תש"א, ובו הגיעו צלחה
לחוף מבטחים לארצות הברית.

בכ"ח סיון החלה תנופה
חדשה בהפצת היהדות ומעיינות
החסידות בחצי כדור התחתון.
זמן קצר אחרי בואו של הרבי
לארצות הברית פתח חמיו
אדמו"ר הריי"צ, שהגיע לניו יורק
מעט יותר משנה קודם לכן, את
שלושת המוסדות המרכזיים
- 'מרכז לענייני חינוך', 'מחנה
ישראל' ו'קה"ת' - ומינה את
הרבי לעמוד בראשם. זה נתן
את האות למהפכה היהודית
והחסידית שעתידיה להתחולל
בכל העולם.

קול קורא פונים ליובאוויטשער רבין

* רבם ראוויטשער רבין רב רב. שליט"א, ריווען סאג, עירת סיון,
מקדשקטוביטש אין דעם היינטיגן, סטאטן יידיש, פאראייניקטע שטאטן
בכל המדינות ישראל או סוף בעניינן, זיך איגט א פאר יאָהר ערב דער
גאולה שלמה. אדמו"ר הריי"צ, רבם אלע אידן זינט זיך מיטשט ויין זיך און
זינט זיך קענען זיך פארשטעלן די פנים וואס זינט זיך ווערן. די וואס
היינט קענען זיך פארשטעלן ווערן דורך אדמו"ר הריי"צ, פאקט יעדע
מאל קומט די גאולה במהרה, און נאך דער פארשטעלען פונעם רבין
ווערן זיך אלע אידים ארויס לאזן גורל.
רע.

לאַלער לנאולח!

א פיינע באשעפטיגונג איז אונזער דער גאנצער אידן וועלכע, דראהטדיג
זיך פארשטעלן, דאמט לעבן, סתם ווי צוויי דריטלע פונעם אידן, פאלק,
אין קיינער זען נישט גארשטעלן אז דער פיינער וועט זיך נישט אריבערבאשן.
הוי"כ, אונזער און דער זיידע וועלכע!
דער רב זיך זיך די הינט גיטשעלע פארהערט צו הווען, תפלה און תעניתים,
האט און און פאר ווי א קעמפער, און אונזער די איינציגע אריבערשטעלן
זינט נאכט און פון פאר קיינעם ווערן, דעם קעמפער און וועט דער פאר
הוי"כ און נאכט קליין.
די אונזער זיך דעם זיידעלעך פאקטאגט און א צווייטעדיג
די נערווענע זענען טייל, און דער רב איז, לייזער, זינט ווי עס גיט
דאס צו וויין!

די צוויי פיינערע

בעט און דער אלטער וועלכע ברענגט א שווייטשדיגער פיינער וועלכע
פארשטעלן זיך, דעם אידן זיך, ברענגט דעם און אונזערע א שווייטש
פיינער וועלכע פארשטעלן זיך, אונזערע דעם, די נערווענעלעך, מאכט
און גלייכצייטיק זיך די הינט אידן צו תורה-ואמונה און מאכט
זיידעלעך דעם פיינער און דער אלטער וועלכע, דעם פארשטעלען און

אחד מהקול קורא לאלתר לתשובה גאולה

תמוז תשמ"ט, ורביעית משבת ט' אדר תש"נ - אז צוין יובל שנה להגעת הרבי הקודם לארצות הברית. לאחר מכן בחלק השלישי של הקובץ מופיעים שלושה מאמרי חסידות. הרבי חילק את הקובץ במשך כמה שעות.

כחסידיים, אם אנחנו רוצים להבין איך הרבי התייחס לכ"ח סיון, עלינו לפתוח את הקובץ הזה וללמוד אותו היטב, להתבונן שוב ושוב במה שהרבי כותב בו. כי זה קובץ שהרבי חילק לכל אחד ואחד מהחסידיים במטרה שיעסקו בו. אמנם רובנו ככולנו לא היינו כנראה בניו יורק בעת החלוקה ולא קיבלנו את הקובץ ישירות מידי הקדושות של הרבי, אבל למרות זאת הקובץ מיועד כמובן גם עבורנו, והרבי העניק אותו גם עבורנו, באמצעות החסידים שקיבלו אותו היישר ממנו.

•

בקובץ הזה ישנו חידוש: עצם העובדה שהרבי הסכים שתופיע בו סקירה על ההצלה שלו ושל הרבנית היא יוצאת דופן. בדרך כלל העניינים האישיים של הרבי היו דיסקרטיים, והרבי לא הרבה בלשון המעטה לדבר עליהם או לשתף בהם את הציבור. לעומת זאת בנוגע לכ"ח סיון הרבי רצה שיידעו את הפרטים - מי עבד על הוויזות, אילו עורכי דין עסקו בעניין, אילו השתדלויות עשו מאחורי הקלעים, מי האנשים שסייעו לאורך הדרך. כשקוראים את הסקירה בקובץ, ואת כל פרטיה, מבינים שאלמלא השתדלותם של אנשים כערכנו, לא היה קורה בדרך הטבע הנס של כ"ח סיון. יש אנשים שנתנו מהזמן שלהם ומהכוחות שלהם, ואפילו מהחיים שלהם, כדי שהרבי והרבנית ינצלו.

אחד מהסיפורים המדהימים מאותה תקופה הוא סיפורם של בני הזוג לוגויר - הרב לוי ורעייתו רוחמה הי"ד. לשניהם היו כרטיסי נסיעה לאונייה האחרונה שנסעה מאירופה לניו יורק, והם הסכימו לוותר על הכרטיסים שלהם כדי שלרבי והרבנית יהיה מקום באנייה. לולא כך לא היו כרטיסים פנויים עבור הרבי והרבנית. בני הזוג לוגויר נותרו בבלגיה בסופו של דבר, שם דרו, ולימים נספו על קידוש השם באושוויץ. הסיפור הזה כתוב בסקירה בקובץ שהרבי חילק.

אני זוכר שכשקראתי את הסיפור הזה, נפל לי האסימון. ניתן אפילו לומר שבתמצית, הסיפור הזה מלמד את רובד חשוב מאוד שאנחנו יכולים ומוכרחים ללמוד מסיפור כ"ח סיון.

אני זוכר שכשקראתי את הסיפור הזה, נפל לי האסימון. ניתן אפילו לומר שבתמצית, הסיפור הזה מלמד את רובד חשוב מאוד שאנחנו יכולים ומוכרחים ללמוד מסיפור כ"ח סיון.

ידועים דבריו של רב יוסף, המובאים במסכת פסחים, ש"אי לא האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא". אם לא אותו יום

מסוגל ישנם הרבה יוסף בשוק. על בסיס זאת אנחנו מוכרחים לומר על כ"ח סיון: אלמלא התאריך הזה ומה שקרה בו, כולנו היינו כנראה במקום אחר. איך הייתה נראית מפת היהדות בעולם בלי התאריך הזה? הרי כל השלוחים, בתי חב"ד והמוסדות הקדושים נוצרו בזכות מה שקרה בתאריך הזה. היהדות בעולם קיבלה בזכות כ"ח סיון פנים חדשות: אין ספור יהודים התקרבו ליהדות בצורה כזו או אחרת בזכות השלוחים, אין ספור יהודים התחתנו עם יהודיות בזכות השלוחים. הזהות היהודית בעולם התחזקה. הכל בזכות ההצלה של כ"ח סיון.

וההצלה הזו של הרבי והרבנית, הנס של כ"ח סיון, התרחש בזכות השתדלותם של אנשים פשוטים כערכנו. לא מדובר היה בנס שמיימי כנס קריעת ים סוף. ההיפך הוא הנכון: נעשו השתדלויות על גבי השתדלויות כדי להביא בדרך הטבע להצלה. את עיקרן ביצע הרבי הקודם, שהפעיל את עיקר הלחץ, אבל בדרך היו אנשים רבים נוספים שסייעו. וכפי שניתן להיווכח שאחותה של הרבנית ובעלה, משפחת אורנשטיין, לא ניצלו מאירופה, על אף הניסיונות להצלתם.

ואת פרטי ההשתדלות חילק הרבי בקובץ לכל אחד ואחת. ניתן להבין מכך איזה כוח, איזו השפעה, יכולה להיות לכל יחיד ויחיד, ואפילו אנשים פשוטים כערכנו, על המהלכים הכבירים ביהדות העולם. זה מחייב.

וישנה עוד נקודה מעניינת בזה: בהמשך הקובץ, מיד לאחר סקירת סיפור ההצלה, מופיעות בראשי פרקים הפעולות המרכזיות שפעל הרבי במשך השנים, החל משנת תש"ג ועד סיון תש"נ, בחלוקה מסודרת לשנים, בדומה למה שהודפס ב'שלשלת היחס' בהקדמה ללוח 'היום יום'. כשקוראים את הרשימה, המתפרסת על פני כמה עמודים, רואים איך הרבי המשיך לפעול עוד ועוד כל הזמן. כדאי לקרוא את הרשימה הזו. היא מעניקה פרופורציות להיקף המנהיגות כפשוטו של הרבי. והכל צמח מכ"ח סיון תש"א.

אולי זו הסיבה לכך שהרשימה המפורטת הזו מופיעה בקובץ שהרבי חילק, ומיד לאחר סקירת ההצלה של הרבי. זה מלמד מה מתחולל ומושפע באופן ישיר מפעולתם של אנשים פשוטים, וכתוצאה ממעשיהם. והרבי העניק זאת לכל אחד, ובכך למעשה לימד אותנו מה יכול כל אחד להשיג ודרש מאיתנו לרתום את כל הכוחות שלנו למען ענייני יהדות. זה כ"ח סיון.

•

החלק השני של הקובץ הוא השיחות והמאמרים שבו. עלינו ללמוד אותם ולקחת מהם הוראות

ים סוף לא כל עם ישראל האמין במשה אלא רק חלק מהעם (בקרעת הים נאמר בפסוק "וירא ישראל את הים הגדולה", ולא נאמר וירא "כל" ישראל), ובמתן תורה האמינו כולם. הרמב"ן לא קיבל את התירוץ הזה, משום שטען שלא סביר לומר שאחרי הנס האדיר של קריעת הים עדיין לא כל עם ישראל האמין במשה, ולכן תירץ תירוץ אחר.

הרב לוי לוגויר הי"ד,
שויתר על כרטיס הנסיעה שלו
באנייה עבור הרבי

גם אדמו"ר הזקן הציע למניין סביבו בויטבסק תירוץ לשאלה. זה תירוץ המבוסס על תירוצו של האבן עזרא, אולם מאיר אותו באור חדש שעוקר לכתחילה את שאלת הרמב"ן על התירוץ. וכך הסביר אדמו"ר הזקן: אחרי קריעת ים סוף, כשכל עם ישראל ראה את הנס האדיר, כולם האמינו במשה כמובן. לא רק חלק. אבל עדיין האמונה לא הייתה מוחלטת.

ומה הכוונה? בכל דור יש את ה'טופ' של הדור, את ה"ממוצע המחבר" בין הקב"ה ובין עם ישראל, את הצדיק יסוד עולם שממנו מקבלים כל בני ישראל כולל כל שאר הצדיקים השפעות. בקריעת ים סוף כולם הבינו והאמינו שמשה הוא צדיק גדול, אבל לא האמינו שהוא

לחיי היום יום שלנו. אחת השיחות בקובץ היא מהתוועדות שבת פרשת קורח תשמ"ט. ויש בה נקודה מעניינת.

אבל קודם לכן קצת רקע: הימים הם ימי קיץ תש"א. 48 שנה קודם אמירת השיחה. באירופה משתוללת מלחמת העולם השנייה. המוני יהודים נעקדים על קידוש השם. ואז, בערב ראש חודש סיון, כ"ט באייר, ימים ספורים לפני הגעת הרבי לארצות הברית, מתפרסם לראשונה 'קול קורא' מרעיש מאדמו"ר הרי"צ. תוכנו "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה".

באותה עת התחיל הרבי הקודם להרעיש עולמות על כך שמשיח בפתח ומוכרחים לעשות תשובה. ה'קול קורא' הופיע בעיתון 'הקריאה והקדושה' וניתן לקרוא אותו גם בסדרת 'אגרות קודש'. בהמשך באמצע חודש סיון הוציא הרבי הקודם קול קורא נוסף על הגאולה.

במקביל, חסידים התחילו אז לדבר על כך שהרבי הוא זה שילכנו קוממיות לארצנו. אחד הסיפורים המפורסמים מאותן שנים הוא סיפור שסיפר אדמו"ר הרי"צ בהתוועדות חג השבועות תש"ד, והרבי חזר והתוועד עליו לימים בהתוועדות השבת שאחרי חג השבועות תש"כ.

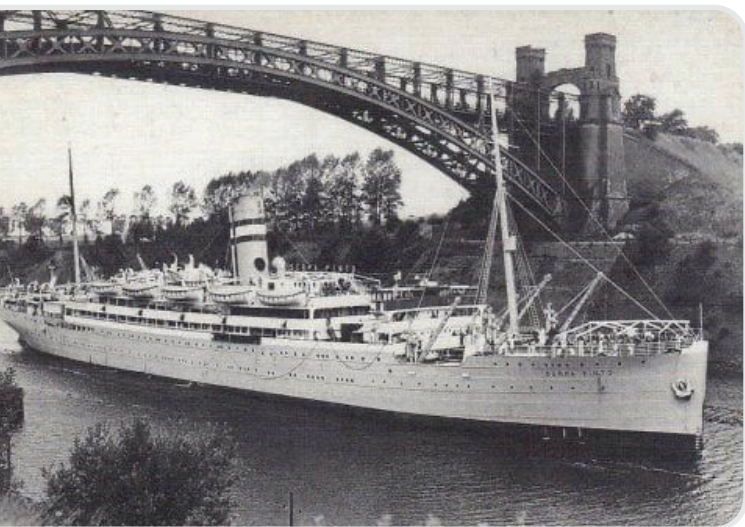
זה סיפור על אחת הפעמים הראשונות שבהן חזר אדמו"ר הזקן לעירו אחרי שהותו אצל המגיד במעזריטש. מצבו לא היה קל אז. רדפו אותו בשל כך שהצטרף ל'כת' החסידים, ואף את חמיו שהיה אחד מהפרנסים של העיר ויטבסק נישלו מתפקידו בגלל חתנו. בעקבות כך חמיו של אדמו"ר הזקן רדף אחריו והציק לו.

סביב אדמו"ר הזקן התקבץ באותה עת מניין קטן. אדמו"ר הקודם התבטא כי המניין היה 'א' מאגערער מניין', מניין "רזה". הכוונה היא לכאורה הן למניין רזה בכמות והן לרזה באיכות. עם חברי המניין נמנה יהודי שנקרא בפי כל ר' שלמה לעקאח מאכער (אופה עוגות דבש). הוא נקרא כך משום שהוא היה אופה ומביא עוגות לסעודות מצווה שהתקיימו בויטבסק.

אותו ר' שלמה סיפר שמספר ימים לפני חג השבועות תקל"א, עוד בחיי המגיד, הוא וחבריו למניין המצומצם ישבו עם אדמו"ר הזקן להתוועדות ושמעו ממנו מה ראה במעזריטש ומה קיבל מהמגיד.

אדמו"ר הזקן דיבר עמם אז על מה שהקב"ה אמר למשה רבינו בשלושת ימי ההגבלה לפני מתן תורה, שכאשר יביא לעם ישראל את התורה יאמינו גם במשה. "וגם בך יאמינו לעולם". אדמו"ר הזקן הציג שאלה מתבקשת: מה הכוונה שבזכות מתן תורה יאמינו במשה? והרי עוד קודם לכן אירע קריעת ים סוף, וכבר אז נאמר שבני ישראל האמינו בהשם ובמשה עבדו, אז מה התחדש בכך במתן תורה?

ישנם כמה תירוצים לכך. האבן עזרא תירץ שבקריעת

האנייה שבה הגיע הרבי

זה שיש לו את "המילה האחרונה", כמו שאומרים כיום, ושדווקא אליו ראוי להתבטל כי הוא הממוצע המחבר, מעל לכל הצדיקים האחרים.

האמונה במשה כצדיק יסוד עולם, כממוצע המחבר, זה דבר שהתחדש במתן תורה. אז קרה "וגם בך יאמינו לעולם". אז הבינו שהוא הוא, הוא הדרגה הנעלית ביותר, ה'טופ' של הדור.

וסיים אדמו"ר הזקן למניין שלו ואמר: בדור הקודם הבעל שם טוב הוא היה הממוצע המחבר של הדור, נשיא הדור, הצדיק שעמד בין הוי' וביניכם, ואילו בדור שלנו הצדיק ה'טופ' הוא המגיד ממעזריטש.

מהתעקשותו על ביאת משיח? והשיב הרבי שהעצה היא לנדר "נדר על דעת רבים" שלא ניתן להתיר אותו אלא רק באמצעות הרבים, וזה יכריח שהצדיק יישאר מחוץ לגן עדן עד אשר משיח יגיע.

השיחה הזו, כולל האמירה הזו, מופיעה בקובץ שחילק הרבי בכ"ח סיון תשנ"א.

•

הייתה פעם, לפני שנת תשמ"ט, שבה ישבתי עם ר' זושא פרטיון ושוחחתי עמו על הסיפור הזה. שאלתי אותו איך זה יתכן שעדיין לא נושענו? הרי הרבי אמר על אדמו"ר הקודם שהוא לא יתבלבל מגילויים ולא יוכלו לפתות אותו בפתח גן עדן?

ר' זושא השיב לי בפשטות ואמר: הרבי הקודם באמת לא נכנס עדיין לגן עדן. הוא עומד בחוץ ומתעקש על כך שמשיח יגיע. ולא רק הרבי; במהלך השנים כל החסידים שנפטרו אחרי הרבי הקודם מגיעים למעלה ורואים את הרבי מחוץ לגן עדן ולא בפנים, אז גם הם לא נכנסים. יש שם למעלה אלפי חסידים בפתח גן עדן שמתעקשים גם שם שמשיח יגיע!

הרבי בחלוקת הקונטרס

כיום אנחנו נמצאים למעלה משמונים שנה אחרי יום ההצלה של הרבי והרבנית, ולמעלה משלושים שנה אחרי השיחה משנת תשמ"ט הכלולה בקונטרס שחילק הרבי לתאריך זה. כשמגיע כ"ח סיון עלינו לזכור ולהתבונן בכך שענייני זירוז הגאולה השלימה - "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה", "ווי וואנט משיח נאו" ו"להביא לימות המשיח" הם חלק מהתפקיד שהטיל הרבי הקודם על הרבי, בעת שיסד את המוסדות אחרי כ"ח סיון תש"א.

בכ"ח סיון ישנה נתינת כוח עבורנו, עבור כל חסיד, גם הפשוט והרגיל ביותר כנזכר, ליישם את התביעה המובאת בקונטרס שחילק הרבי ועניינה ביאת משיח. עלינו לכוון לדעתו של הרבי ולפעול את העניינים שהרבי רוצה שנפעל, עד שנביא להתגלות. תיכף ומיד ממ"ש.

(מתוך דברים שנאמרו בהתוועדות כ"ח סיון תשפ"א)

כאמור, את הסיפור הזה סיפר הרבי הקודם בשבועות תש"ד, והרבי הקודם הוסיף ולמד מכך שבדור של אדמו"ר הזקן היה אדמו"ר הזקן המשה רבינו של אותו דור, ובדורות שלאחר מכן היו אלו נשיאי חב"ד אדמו"ר האמצעי, הצמח צדק, הרבי המהר"ש והרבי הרש"ב.

ובהמשך לכך הרבי שלנו ציטט, כאמור, את הסברים בהתוועדות ט' סיון תש"כ, והוסיף על הרבי הרי"צ שהוא המשה רבינו של הדור שלנו. והרבי הוסיף על כך סיפור מיוחד נוסף.

הרבי סיפר שכאשר יצא אדמו"ר הרי"צ עם הקול קורא "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה", הקול קורא הופץ בכל מקום. היו שני חסידים, שלא היו חסידי חב"ד, והם הראו את הקול קורא לאדמו"ר שלהם, וסיפרו לו, בטון של גיחוך, שחסידי חב"ד אומרים על רבם שהוא נשיא הדור ונשמת משיח של אותו דור. האדמו"ר שלהם השיב להם: אינני מבין מדוע אתם צוחקים ולועגים על כך? הרי אני יודע שזה לא אני ומסתמא אתם יודעים שזה לא אתם, אז מה אכפת לכם שזה הוא? אולי בכל זאת זה הוא?

•

בקובץ כ"ח סיון הנזכר שחילק הרבי בשנת תשנ"א, בסיום הסקירה על נס ההצלה, מוזכרת התנופה החדשה בהפצת היהדות בעולם כולו שהחלה עם בוא הרבי לארצות הברית. בין היתר מוזכרים שם המוסדות המרכזיים שהוקמו, ובהם 'מחנה ישראל' - שמטרתו המוצהרת היא, בין היתר, "לפרסם האמת אשר לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה שלימה על ידי משיח צדקנו". זאת אומרת שהקול קורא הזה, וכל המסתעף ממנו, הוא חלק מכ"ח סיון.

בהמשך הקובץ מופיעה, כאמור, גם שיחת הרבי בהתוועדות שבת פרשת קורח תשמ"ט. באותה התוועדות, לקראת סיומה, סיפר הרבי סיפור שמיימי מיוחד על אחד מצדיקי ישראל. הרבי לא פירט את שמו של הצדיק אולם אנחנו יודעים, על בסיס מה שסופר בהזדמנויות אחרות, שהכוונה לרבי לוי יצחק מברדיטשוב.

לפני שהסתלק מהעולם, הבטיח רבי לוי יצחק לחסידיו שלא יכנס לגן עדן עד אשר יביא את משיח. הוא הבטיח להתעקש על כך. לפועל אולם, כך מספר הרבי, כנראה שגילו לו בפתח גן עדן עניין נעלה מאוד וזה גרם לו להתבלבל ולקפוץ לגן עדן. אגב: אחרי הסתלקות אדמו"ר הקודם בשנת תש"י סיפר הרבי את הסיפור הזה ואמר שהרבי הקודם היה עצמי, ולכן הוא לא יתבלבל מגילויים ולא יוכלו לבלבל אותו בפתח גן עדן, והוא יתעקש על ביאת משיח.

ובחזרה להתוועדות בתשמ"ט. הרבי הוסיף בהתוועדות ושאל, מה יכולה להיות לכאורה העצה לכך שדבר כזה לא יקרה שוב? והיינו איך ניתן לגרום לכך שלא יצליחו 'לפתות' צדיק להיכנס לגן עדן ולחדול